

A rendszettudomány művelésének és fejlesztésének nemzetközi lehetőségei

International opportunities for the study and development of police science

Hautzinger Zoltán

Dr. PhD, habilitált egyetemi docens, tanszékvezető, oktatási dékánhelyettes, rendőr ezredes
Nemzeti Köszolgálati Egyetem,
Rendszettudományi Kar
hautzinger.zoltan@uni-nke.hu

Absztrakt

Cél: E tanulmány a szerző egy korábbi, a Belügyi Szemle 2011. évi 1. számában megjelent, a nemzetközi rendészeti tudományos együttműködés tárgyában készült tanulmányának egyfajta egyszerűsített utánkötéseként arra vállalkozik, hogy számba vegye – igaz csak példálózó jelleggel – a rendészeti működéssel összefüggő kutatások támogatásának napjainkban megjelölhető fontosabb intézményeit.

Módszertan: A tanulmány – részint személyes tapasztalatokra alapozva – bemutatja és leírja, hogy a rendészeti működés fejlesztésére milyen intézményi lehetőségek állnak rendelkezésre. Felidézi egy 2010-ben az Interpol által összehívott munkabizottsági ülést, és az annak apropóján készült tanulmány főbb megállapításait.

Megállapítások: Az Interpol különösen a bűnügyi rendészet, a kriminalisztika és a nemzetközi bűnügyi együttműködések terén lehet hasznos katalizátora a rendészeti kutatások koordinálásának, illetve a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának. További önkéntesen szerveződő intézmények (például AEPC) – túlmutatva a kontinensek határain – rendszeres találkozó fórumai lehetnek a rendészeti felsőoktatási intézményekben folyó kutatások eredményeinek megosztásának.

Érték: A tanulmány értéke, hogy felhívja a figyelmet arra, milyen intézmények lehetnek főbb katalizátorai a rendészeti tudományok művelésének és fejlesztésének.

Kulcsszavak: Interpol, CEPOL, Interpa, AEPC

Jelen cikk angol változata megjelent a Belügyi Szemle 2023. évi 3. különszámában. DOI link: <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2023.3.7>. A cikk a szerkesztőséghez magyar nyelven érkezett be.

Abstract

Aim: This paper, as a kind of simplified follow-up to an earlier study on international law enforcement research cooperation published in the first issue of *Belügyi Szemle* in 2011, attempts to take stock of the most important institutions that can be identified today for the support of research on law enforcement, albeit only in an exemplary manner.

Methodology: Based partly on personal experience, the study describes and illustrates the institutional options available for improving law enforcement. It recalls a working group meeting convened by INTERPOL in 2010 and the main findings of the study that was carried out on that occasion.

Findings: In particular, INTERPOL can be a useful catalyst for the coordination of police research and the practical application of scientific results in the fields of criminal law enforcement, criminology and international cooperation in criminal matters. Other voluntary institutions (e.g. AEPC) could provide a regular forum for sharing the results of research in police academics across continental boundaries.

Value: The value of the study is to draw attention to the institutions that can be major catalysts for the cultivation and development of police science.

Keywords: INTERPOL, CEPOL, INTERPA, AEPC

Bevezetés

A rendészettudomány művelése mindazokat a tudományos eszközöket és módszereket magába foglalja, amelyek célja egyfelől a biztonságos társadalmi működés fenntartásával összefüggő funkciók betöltése, másfelől az ennek érdekében feladatokat ellátni hivatott szervezetek tevékenységének a fejlesztése. Másképp megközelítve: a rendészettudomány művelése a rendészeti működés érdekében végzett kutatások végzését, és azok eredményeinek a megosztását, közzétételét is jelenti.

A rendészeti kutatások végzését és a kutatási eredmények hasznosítását nem akadályozzák országhatárok vagy nemzeti jogrendszerek. A közbiztonság védelme, vagy az elkövetett bűnesetek üldözése – úgyis mint társadalmi felelősség (Gaál, 2022) – hasonló tapasztalatokkal szolgál az egyes országokban, számos esetben igényelve a nemzetközi együttműködést. Ennek megfelelően a rendészeti kutatások nemzetközi együttműködésben megvalósulása szinte valamennyi nemzet érdeke az egész világon.

Emlékeztető egy, az Interpol által szervezett rendészeti kutatási munkacsoportülésről

A rendészettudományi gondolkodást elősegítő, a rendészeti kutatások eredményeit számontartó nemzetközi kezdeményezések nem újkeletűek. Elegendő csak a 21. század második évtizedének elejére gondolni, amikor az Interpol szervezésében létrejött egy munkacsoport azzal a céllal, hogy a rendészeti kutatásokat és fejlesztéseket, azok tudományos eredményeinek ismertetésével, koordinatív módon támogassák világszerte.

E nemzetközi tanácskozás ajánlásai szerint a rendőri kutatások alapvetően a kriminológiát és a kriminalisztikát, a rendészeti jogalkalmazási technológiákat, illetve további rendészeti kutatások eredményeinek gyakorlati hasznosíthatóságát érintették.¹ A munkacsoport tagjai között volt

- az Amerikai Egyesült Államok egyik központi rendőri kutató intézménye, az úgynevezett Szövetségi Rendészeti Kiképző Központ (Training Research at the Federal Law Enforcement Training Center), amely többek között a gépjárművezetési készség, illetve a lőfegyver gyakorlati használat közben a központi idegrendszer – „train the brain” – stressz reagáló képességét is vizsgálták;
- Ausztráliából a New South Walesben található Wollongongi Egyetem (University of Wollongong) szervezeti rendszerében működő Nemzetközi Bűnmegelőzési Központ (Centre for Transnational Crime Prevention), amelynek kutatási célkitűzései között többek között a szervezett bűnözés elleni harc, a titkos rendészeti módszerek vagy a nemzetközi környezetszennyezés elleni küzdelem szerepelt;
- Afrikából a botswanai rendőrség egy kutatási részlege, amely több klaszrikus téma mellett többek között az arany- és a gyémántcsempészetre fókuszált, továbbá az egyiptomi Rendőrségi Kutatási Központ (Police Research Center), amely a rendőri gyakorlati munka érdekében kifejtett kutatási tevékenységekkel foglalkozott;
- az Egyesült Királyság Belügyminisztériumának alárendeltségében működő, úgynevezett Nemzeti Rendészeti Fejlesztési Ügynökség (National Policing Improvement Agency), amelyet 2007-ben azzal a céllal hoztak létre, hogy az egyes rendőri erőket információkkal, iránymutatásokkal támogassa;
- Indiából a Nemzeti Akadémia (National Academy), amelynek kutatásai éppúgy kiterjednek az egyes eljárási jogok (például anyanyelvhasználat, banktitok) biztosítására, mint a nemzeti igazságszolgáltatás fejlesztésére;

1 Minutes. Interpol Meeting Group on Police Research. Interpol, Lyon (Hautzinger, 2011).

- Kanadából a Kanadai Rendészeti Kutatóközpont, amely nemcsak rendőrségi kutatásokkal foglalkozik, hanem szakmai-tudományos tevékenységét kiterjeszti a katasztrófavédelem és a sürgősségi egészségügyi ellátás területére is;
- Németországból a Wiesbadenben működő Kriminálisztikai Kutatóintézet (Bundeskriminalamt, Forensic Science Institut) Rendészeti Tudományok és Kiképző Részleg, amelynek munkája a büntetőeljárás, a kriminológia, a technikai fejlesztés terén jelentős; míg
- Szingapúrból a Szingapúri Rendőrség (Singapore Police Force) Szervezési és Tervező Osztálya (Planning and Organisation Department), amely szervezet az intézkedések végrehajtásában, a szervezeti rendszer fejlesztésében és a rendőrképzésben fejt ki munkáját.

A 2010-ben megtartott munkacsoportülés megmutatta, hogy a tágabb értelemben vett rendőri kutatás nem marad meg a rendőri tevékenység keretein belül, hanem magába foglalja a bűnügyi tudományok, elsősorban a kriminológia és a kriminalisztika eredményeit, valamint mindazokat az igazgatási és kormányzati lépéseket, nem utolsósorban technikai és technológiai újításokat, amelyek a rendőri munka hatékonyságát növelhetik.

Számottevő haszna volt e tanácskozásnak az is, mikor a résztvevők megállapították, hogy amíg az európai kontinensen (ideértve Németországot, Magyarországot, nemzetközi szervezetként pedig a CEPOLT) a kutatások a gyakorlati tevékenység támogatása mellett kiterjednek a stratégiai tervezésre, valamint a teoretikus környezet meghatározásra, továbbá – hangsúlyozottan – nemcsak a profiltiszta rendőri munkára, hanem azontúl a rendészet egyéb területeire is, addig más fejlett országok (Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, Egyesült Királyság, Kanada) esetében azok jobbjára a rendőri praxis és szervezet szintjén maradnak.

Fentiek mellett a rendőri kutatások végzésének szinterei is eltérőek. Az egyes külföldi példákat áttekintve megállapítható, hogy az ilyen kutatás központjai vagy oktató-kutató intézmények, vagy kormányzati irányítás alatt álló szervezetek. Előbbi körben lehetett említeni az Amerikai Egyesült Államokban a Szövetségi Rendészeti Kiképző Központot, Ausztráliában a Wollongongi Egyetemen működő Nemzetközi Bűnmegelőzési Központot, avagy az egyiptomi Mubarak Rendőrtisztképző Akadémiát. Állami, kormányzati irányítás alatt álló kutatóhelyként gondolhatunk az Egyesült Királyságban a Nemzeti Rendészeti Fejlesztési Ügynökségre, illetve Észak-Amerikában a Kanadai Rendészeti Kutatóközpontra. Gyakori példa az is, hogy a rendőri kutatásokat rendőri szerveken belül felügyelik. Ez történik Botswanában, Indiában, Németországban és Szingapúrban.

Végül a rendőri vagy rendészeti kutatás keretében az egyes államok és a nemzetközi szervezetek kiemelt figyelmet fordítanak a társadalmat érintő veszélyek elhárításának és megelőzésének korszerűsítésére. Az egyes külföldi példák a magyar gyakorlatban is visszaköszönnek, hiszen hazánkban oktatási intézmények (különösen a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kara, illetve a Rendészettudományi Doktori Iskola) és rendőri szervezeti egységek (például a Nemzetközi Oktatási Központ) mellett, a rendőrséghez nem tartozó intézmények (Nemzeti Szakértői Kutató Központ) is foglalkoznak rendészeti és rendőri célú kutatásokkal.

Már korábban publikált írásom záró konklúziójaként megállapítottam, hogy *„Talán még hatékonyabb lehet az ilyen célú vizsgálatok eredményeinek a felhasználása, ha azok nemzeti téren és nemzetközi szinten is egységesítésre kerülnének, és az eredmények publikálása nemcsak az adott ország nyelvén, hanem angol nyelven is hozzáférhetővé válnának, illetve, ha a rendőri vagy rendészeti kutatások nemzetközi, Interpol által koordinálásába további országok is bekapcsolódnának.”* (Hautzinger, 2011)

E mostani rövid dolgozat célja – már csak a Belügyi Szemle e lapszámának nyilvános bemutatója helyére is figyelemmel – számba venni, hogy a korábbi Interpol kezdeményezést követő évtizedekben a rendészeti tudományok, illetve a rendőri kutatások színtereként vagy támogató partnereiként – a teljesség igénye nélkül, inkább példálózó felsorolással – milyen intézmények említhetők, a nemzetközi rendészettudományi együttműködés milyen támogatási formákban öltönek testet.

A rendészeti kutatások művelésének néhány hagyományos színtere

Interpol

A rendőri kutatásokkal kapcsolatos tapasztalatok nemzetközi összehangolásának gondolata az Interpol Szakértői és Rendészeti Kiképző Csoportja égisze alatt fogalmazódott meg, amely kezdeményezéssel így a nemzetközi rendőri szervezet a rendőri kutatások koordinálásának nemzetközi centrumává vált. E koordináció az Interpol küldetésétől egyébként sem távoli, mivel a szervezet elsődleges feladata a tagországok rendőri szervei munkájának technikai, technológiai, információs és műveleti támogatása, illetve az Interpol tevékenységének fő területei és azok támogatására létrehozott adatbázisok irányadók a rendőri kutatások fejlesztési lehetőségeire is. Ilyen territóriumnak számít a köz- és nemzetbiztonság, a terrorizmus

elleni harc, az emberkereskedelem és az embercsempészás, a kábítószerrel való visszaélés, a pénzügyi és gazdasági bűnözés, a vesztegetés, továbbá a felsorolt bűncselekmények elkövetésén alapuló szervezett bűnözői körök elleni harc, illetve az említett deliktumok visszaszorítása érdekében létrehozott egyes (ujjnyom, okirat, DNS, fegyver, műkincs, gépjármű stb.) adatbázisok (Hautzinger, 2011).

Az Interpol napjainkban azonban már nemcsak egy információgyűjtő és -továbbító szervezet, hanem a rendelkezésre álló területek specialistáival (szakértőivel, elemzőivel) képes arra, hogy a megszerzett adatokat elemezze és értékelje, és a következtetések szerint ajánlásokat vagy stratégiai célokat fogalmazzon meg (Hegyaljai, 2017).

Az Európai Rendőr Akadémia (CEPOL)

A CEPOL ügyis, mint az európai rendőr akadémiák, főiskolák, egyetemek virtuális hálózata, kitűzött célként azon fáradozik, hogy ösztönözze a határokon átívelő együttműködést a bűnüldözés, a bűnmegelőzés, illetve a közbiztonság és a közrend fenntartására irányuló tevékenységek terén. Ennek keretében a CEPOL széles körben terjeszti kutatási eredményeit, konferenciákat, szemináriumokat, szimpóziumokat szervez, kiadványokat publikál, elektronikus tudásbázisokat hoz létre (Hautzinger, 2011).

A rendőri kutatások területén dedikált szerveződésként kell gondolni a kutatói és tudományos nemzeti összekötői hálózatra (Network of National Research and Science Correspondents), amelynek feladata, hogy a rendőri munkát közvetlenül segítő területeken a kipróbált gyakorlatok széles körben megismerhetőek legyenek, a rendészeti kutatásokat érintően az egyes tagállamokon belüli kommunikáció megvalósuljon, nem utolsósorban az egyes kutatásokban a tagállamok részt tudjanak venni. E hálózat működésének legfontosabb tárgykörei:

- azonosítani és az egyes rendészeti kutatóközpontok, intézmények felé továbbítani a rendészet különböző területeihez kapcsolódó információkat;
- tudományosan megalapozott ajánlásokat megfogalmazni a rendészeti gyakorlatot érintően;
- összegyűjteni és elektronikusan hozzáférhetővé tenni a rendészeti témában fellelhető szakirodalmat;
- támogatni az összehasonlító rendészeti kutatásokat magában foglaló projekteteket;
- a rendészeti kutatások eredményeit tudományos forrásként publikálni a *CEPOL European Law Enforcement Research Bulletin* című folyóiratban, illetve
- tudományos színtérként konferenciákat szervezni (CEPOL's Annual Police research and Science Conferences) ([URL1](#)).

A fentiek közül különösen kiemelendő a *CEPOL European Law Enforcement Research Bulletin* folyóirat, amely a 2009. évtől kezdve jelent szakirodalmi forrást a rendészettudomány művelői számára ([URL2](#)).

A rendészeti oktatás nemzetközi szervezetei

Rendőr Akadémiák Nemzetközi Szövetsége (Interpa)

A Rendőr Akadémiák Nemzetközi Szövetsége (The International Association of Police Academies; továbbiakban: Interpa) egy török alapítású nemzetközi szervezet, amely a rendőr akadémiák és az azokkal azonos, rendőri (rendőrtiszti) képzésért felelős intézmények együttműködéséért jött létre 2011. július 2-án, 22 ország 24 rendőr akadémiája és egyéb képzési intézménye részvételével.

Az Interpa megalakulásának célja egy olyan kommunikációs és együttműködési platform létrehozása volt a rendészeti képzést nyújtó intézmények számára, amely széles körben fejleszti a rendészeti oktatás és képzés hatékonyságát és eredményességét. A szervezet törekszik a rendészeti képzések kapacitásának növelésére, illetve a rendészeti képzések színvonalának emelésére, összhangban a nemzetközi joggal és az emberi jogi követelményekkel az egész világon. További célja a meglévő források felhasználásának optimalizálásával, illetve a bevált gyakorlatok és elvégzett kutatások eredményeinek megosztásával a rendészeti képzést nyújtó tagok közötti együttműködés és koordináció maximalizálása, illetve a nemzeti képzési intézmények közötti csereprogramok szervezésének lehetővé tétele oktatók és hallgatók számára egyaránt.

A Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar révén 2021. évtől Magyarország is tagja az Interpa szervezetének.

Európai Rendészeti Főiskolák Szövetsége (AEPC)

Ahogy az európai felsőoktatási térség mára szinte egész Európát átfogja, és ennek eredményeként egy egységes tudáspiacek kezd kialakulni (Szabó, 2017), úgy a rendészeti felsőoktatás is egyre szorosabb együttműködési kereteket kezd ölteni. A rendőrtisztképzésért felelős intézmények 1996-tól létező európai szövetségének (Association of European Police Colleges) egyik kiemelt feladata megosztani a rendőrtiszti képzésben alkalmazható legjobb gyakorlatokat. Ezen túl a szövetség alkalmas arra is, hogy a tagállamokon keresztül számba vegye, melyek a rendészeti felsőoktatásban megmutatkozó aktuális gyakorlatok, de lehetőség nyílik arra is, hogy a rendőri működés legaktuálisabb témáit is feldolgozza a közbiztonságot súlyosan veszélyeztető

cselekményektől kezdve egészen a mesterséges intelligencia rendészeti alkalmazhatóságig bezárólag.

A nemzetközi tapasztalatcsere területei e szervezet tekintetében azok a tudományos konferenciák, amelyek évenkénti rendszerességgel, tematikus módon dolgoznak fel egy-egy rendészeti, szakmai területet. E példák között említhető:

- Virtuális valóság a rendőrképzésben (Virtual reality in Police Training) 2023, Prága;
- Jó gyakorlatok a rendészeti alapképzésben és mesterképzésben (Law Enforcement Training – Good Practices of Bachelor and Master Level Education) 2021, Budapest;
- Tömeges gyilkosságok (Mass Killings) 2019, Lyon;
- Családon belüli erőszak (Domestic Violence) 2018, Baku;
- A migráció jövője – kihívások és megoldások (Future of Migration – challenges and steps to address them) 2017, Tbiliszi;
- A radikalizáció megelőzésének kérdése a rendőrképzésben (Preventing Radicalization and It's Implementation in Police Training) 2016, Antalya.²

Fontos megjegyezni, hogy a konferenciák széles körben érdeklődésre számítható tudományos termékei csak korlátozottan, de a rendészeti felsőoktatásban és kutatásban közreműködő aktorok számára hozzáférhető módon hasznosíthatók. Ez alól kivétel a budapesti konferencián 2021-ben feldolgozott, a rendészeti alap- és mesterképzések aktualitásaival összefüggő kérdések, amelyek a Nemzeti Közszerződéti Egyetem és a Magyar Rendészettudományi Társaság támogatásával tanulmányoszerű módon is hozzáférhető (Kovács & Mészáros, 2021).

Az AEPC keretében kialakult nemzetközi tanácskozáshoz hasonló konferenciaszervezés tapasztalható a Nemzeti Közszerződéti Egyetem Rendészettudományi Kara által felvállalt kezdeményezésben is, amelynek célja színteret biztosítani a rendészeti munka és oktatás során aktuálissá váló témák számára. Ez a nemzetközi rendészeti kutatások szimpóziuma, amelyet először 2022-ben rendeztek meg, és amelynek eredménye szintén hozzáférhető magyarországi elektronikus platformon (Czenczer, Kovács & Mészáros, 2023).

Összefoglalás

E rövid írás célja az volt, hogy a rendészettudomány és a rendőri kutatások terén első ízben az Interpol által még 2010-ben összehívott munkacsoport ülését

2 Az AEPC rendezvényekről és tudósításokról lásd bővebben: <https://www.aepc.net/>.

követően felvillantson egy-két intézményi szerveződési lehetőséget e tudomány támogatásának napjaink nemzetközi dimenzióját érintően.

Fontos megjegyezni, hogy a szóban forgó intézmények nem új, hanem több évtizede működő szervezések, amelyek vagy hagyományosan a rendészeti szakmai oldalról, vagy a rendészeti felsőoktatás felől támogatói és katalizátorai a rendészeti tudományoknak.

Az Interpol különösen a bűnügyi rendészet, a kriminalisztika és a nemzetközi bűnügyi együttműködések terén lehet hasznos katalizátora a rendészeti kutatások koordinálásának, illetve a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának. A CEPOL a rendészettudomány általános művelése mellett az európai rendőrképzést is tudja támogatni azzal, hogy színteret biztosít az egyes képzőhelyek oktatási és tudományos együttműködésének, tudományos folyóirata révén pedig az így létrejött tudományos értékek megőrzését is biztosíthatja.

Az Interpa és az AEPC pedig – mint az egyes rendészeti felsőoktatási képzőhelyek gyűjtőintézményei – önkéntes szervezések révén, túlmutatva a kontinensek határain, rendszeres találkozó fóruma lehet a rendészeti felsőoktatás intézményeinek. Ennek keretében pedig az egyes oktatási és kutatási együttműködések kapcsolathálózata kötetlenebb formában, kifejezetten az adott kutatási témára fókuszálva fejlődhet.

Felhasznált irodalom

- Czenczer, O., Kovács, G. & Mészáros, B. (Eds.) (2023). *I. Ludovika International Law Enforcement Research Symposium*. Conference Proceedings. Hungarian Association of Police Science.
- Gaál Gy. (2022). Quo vadis Belügyi Szemle? Fókuszban a szakmaiság és a tudományosság. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2269–2272. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.21>
- Hautzinger Z. (2010). Rendészettudomány és rendőri kutatások. *Belügyi Szemle*, 58(1), 22–35.
- Hegyaljai M. (2017). Az Interpol Európai Bizottság szerepe az Interpol regionális együttműködés rendszerében. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIX. Szent Lászlótól a modern kori rendészettudományig* (pp. 141–147). Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja.
- Kovács, G. & Mészáros, B. (Eds.) (2021). *Law Enforcement Training – Good Practices of Bachelor and Master Level Education*. Hungarian Association of Police Science.
- Szabó A. (2016). Nemzetközi együttműködési lehetőségek a felsőoktatásban – különös tekintettel a pényzügyőr tisztképzésre. *Magyar Rendészet*, 16(4), 91–105.

A cikkben szereplő online hivatkozások

URL1: *CEPOL Management Board Decisions*. 2008. <https://www.cepol.europa.eu/2008-management-board-decisions>

URL2: *European Law Enforcement Research Bulletin*. <http://bulletin.cepol.europa.eu/index.php/bulletin/issue/archive>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Hautzinger Z. (2023). A rendészettudomány művelésének és fejlesztésének nemzetközi lehetőségei. *Belügyi Szemle*, 71(11), 2005–2014. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.11.7>